

# Nauczyciel przedszkola

234201

Inna nazwa zawodu: wychowawczyni, przedszkolanka

## **Zadania i czynności**

Głównym celem pracy nauczyciela przedszkola jest wychowanie, nauczanie i opieka nad dziećmi w wieku 3 do 6 lat. Praca nauczyciela przedszkola realizowana jest na podstawie wybranego przez niego programu wychowania w przedszkolu spośród programów wpisanych do wykazu ustalonego przez Ministerstwo Edukacji Narodowej i Sportu albo programu własnego, opracowanego samodzielnie lub z wykorzystaniem programów wpisanych do wykazu. Nauczyciel przedszkola wspomaga indywidualny rozwój dziecka, udziela pomocy psychologicznej i pedagogicznej. Otacza indywidualną opieką każdego ze swoich wychowanków i utrzymuje kontakt z ich rodzicami (prawnymi opiekunami). Wspiera swoją postawą i działaniami pedagogicznymi rozwój psychologiczny dzieci, ich potrzeby, zdolności i zainteresowania. Do jego zadań m.in. należy organizowanie zajęć edukacyjnych i zabaw, nauka czynności samoobsługowych, przygotowanie do nauki w szkole, życia w społeczeństwie i grupie rówieśniczej. Prowadzi obserwację pedagogiczną dziecka mającą na celu poznanie i zabezpieczenie potrzeb rozwojowych dziecka oraz dokumentuje ją. Kieruje działalnością dziecka w zakresie: wychowania zdrowotnego (ćwiczenia gimnastyczne, spacer, zabawy ruchowe), wychowania umysłowego (wiersze, opowiadania, teatrzyki, historyjki obrazkowe), wychowania technicznego (konstrukcje z klocków, śniegu, ulepianki, prace przestrzenne z papieru, tektury), wychowania estetycznego (rysowanie, malowanie, stemplowanie, wydzieranie, wycinanie, lepienie z gliny, plasteliny, modeliny, obcowanie z przyrodą, sztuką, muzyką), wychowania moralno-społecznego (wyrabianie samodzielności w ubieraniu i utrzymaniu higieny, współdziałaniu w zabawie, współpracy w trakcie wykonywania pracy). Nauczyciel przedszkola pobudza ciekawość i otwartość wobec siebie i innych ludzi. Uczy tolerancji i szacunku do innych. Jest odpowiedzialny za życie, zdrowie i bezpieczeństwo powierzonych mu wychowanków (nie pozostawia nawet na chwilę dzieci samych bez opieki). Współpracuje z rodziną dziecka, pomagając w opiece nad nim, jego wychowaniu i rozwoju. Stosuje twórcze i nowoczesne metody nauczania i wychowania. Systematycznie podnosi swoje kwalifikacje zawodowe poprzez aktywne uczestnictwo w różnych formach doskonalenia zawodowego.

## **Środowisko pracy**

**MATERIALNE ŚRODOWISKO PRACY** Miejscem pracy nauczyciela przedszkola są placówki oświatowe takie jak: przedszkola publiczne (dominujące w naszym kraju), przedszkola niepubliczne (prywatne, społeczne – często pracujące w oparciu o programy autorskie np. montessoriańskie, waldorfskie), przedszkola integracyjne, przedszkola specjalne. Zajęcia i zabawy organizowane są zarówno w budynkach jak i na świeżym powietrzu. W salach zabaw dzieci bawią się, uczestniczą w zajęciach technicznych, matematycznych, artystycznych, słuchają opowiadań, spożywają posiłki, leżakują. W sali gimnastycznej odbywają się ćwiczenia gimnastyczne, rytmiczne, teatrzyki, koncerty, występy dzieci. Przy sprzyjających warunkach atmosferycznych dzieci spędzają czas w ogrodzie przedszkolnym. Zajęcia odbywają się również poza terenem przedszkola. Są to wycieczki do teatru lalek, zakładów pracy w najbliższym środowisku, lasu oraz spacer po osiedlu. Nauczyciel przedszkola pracuje również w tzw. zerówkach, które są organizowane w szkole podstawowej. Uczęszczają do nich dzieci 6-letnie w celu wyrównania startu szkolnego oraz osiągnięcia dojrzałości szkolnej pod względem fizycznym, umysłowym, emocjonalnym i społecznym. Nauczyciel

przedszkola narażony jest na choroby narządu głosu co wiąże się z jego nadmiernym wysiłkiem głosowym (guzki śpiewacze, niedowłady strun głosowych, zmiany przerostowe). warunki społeczne Praca nauczyciela przedszkola ma charakter samodzielny, choć jedna grupa przedszkolna prowadzona jest zwykle przez dwóch wychowawców. Ponadto do prac porządkowych zatrudniana jest dla każdej grupy możliwa oddziałowa. Najczęstszą formą pracy są kontakty z dziećmi. Praca nauczyciela przedszkola oparta jest na współdziałaniu z rodzicami (prawnymi opiekunami). Podczas okresowych spotkań informuje ich o postępach w rozwoju dziecka lub o ewentualnych problemach wychowawczych. Ponadto utrzymuje kontakty z pracownikami poradni psychologiczno-pedagogicznej, szkołą, placówkami zdrowia, placówkami kulturalno-oświatowymi. warunki organizacyjne Czas pracy nauczyciela przedszkola wynosi 25 godzin tygodniowo z dziećmi 3-4-5-letnimi oraz 22 godziny tygodniowo z dziećmi 6-letnimi. Dziennie nauczyciel przedszkola pracuje bezpośrednio z dziećmi 5 lub 4,5 godziny. Czas pracy jest jednak zdecydowanie większy, ponieważ wymaga przygotowania się do zajęć, pomocy naukowych, sporządzania dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej, prowadzenia dziennika zajęć. Nauczyciel rozpoczynający pracę w zawodzie przez pierwszy okres do każdego zajęcia przygotowuje konspekty. Rzeczywisty czas pracy nauczyciela przedszkola wynosi zatem około 40 godzin tygodniowo. Pracę nauczyciela przedszkola nadzoruje bezpośrednio dyrektor przedszkola. Nauczyciel przedszkola ma pełną swobodę w wyborze metod pracy aby tylko ta praca była zgodna z wymaganiami programowymi. Praca nauczyciela przedszkola jest pracą zróżnicowaną choć czas zabaw i zajęć oraz ich kolejność w przedszkolu jest zawsze taka sama. Zmieniają się rodzaje zajęć, sposób ich prowadzenia, metody, formy, pomoce.

### **Wymagania psychologiczne**

Ze względu na cel pracy nauczyciel przedszkola musi posiadać przede wszystkim umiejętność nawiązywania kontaktu z ludźmi zarówno z dziećmi, jak i dorosłymi. Od tej umiejętności zależy w dużym stopniu rozwój dziecka i jego akceptacja konieczności chodzenia do przedszkola. Jeśli nauczyciel przedszkola umiejętnie i z miłością podchodzi do swojej pracy dzieci szybko zaklimatyzują się w nowym środowisku. Nauczyciel przedszkola powinien także być cierpliwy, opanowany, dokładny, posiadać zdolności w rozwiązywaniu problemów, konfliktów, które często zdarzają się w grupie. Każde dziecko jest inne, ma inny temperament, inne potrzeby dlatego ważne jest nauczanie dziecka współpracy, współdziałania i znalezienia się w grupie rówieśniczej. Nauczyciel przedszkola musi być spostrzegawczy, mieć podzielną uwagę przy jednoczesnej umiejętności skupienia i koncentracji w ciągu całego dnia pracy, z czym wiąże się nadrzędna sprawa – bezpieczeństwo dzieci. Musi mieć dobrą pamięć (recytacje wierszy, mówienie opowiadań, śpiewanie piosenek) i łatwość w poprawnym wypowiedaniu się prostym i zrozumiałym dla dzieci językiem. Powinien mieć zdolności muzyczne, umiejętności artystyczno-techniczne, wyobraźnię, myślenie twórcze. Cechy te są niezbędne przy realizacji programu według którego pracuje nauczyciel. Najważniejszą jednak cechą nauczyciela przedszkola jest świadomość odpowiedzialności społeczno-moralnej. Nauczyciel przedszkola odpowiedzialny jest nie tylko za prawidłowy rozwój fizyczny, ale także za rozwój umysłowy i psychiczny dziecka. Powinien być wzorem i przykładem dla całej grupy dzieci. Musi lubić swoją pracę i kochać dzieci.

### **Wymagania fizyczne i zdrowotne**

Nauczyciel przedszkola musi być osobą pełnosprawną fizycznie i psychicznie. W tym zawodzie nie może pracować osoba niepełnosprawna pod jakimkolwiek względem. Pracę nauczyciela przedszkola zalicza się do prac średnio-ciężkich. W grupie dzieci 3-letnich można powiedzieć, że jest to praca ciężka. Nauczyciel musi często podnieść dziecko lub wziąć na kolana, przytulić, ubrać je, rozebrać, położyć spać, nakarmić itp.

Dzieci w grupie jest około 25 a nauczyciel przedszkola w grupie tylko jeden. W przedszkolach specjalnych pracę nauczyciela przedszkola niezależnie od grupy wiekowej zaliczyć można do pracy ciężkiej. W zawodzie tym nie mogą pracować osoby z rażącym wyglądem zewnętrznym, chore psychicznie, z wadami wymowy oraz słuchu i wzroku niepoddającymi się korekcji. Przeciwwskazaniem jest również nosicielstwo chorób zakaźnych i pasożytniczych.

### **Warunki podjęcia pracy w zawodzie**

Nauczycielem przedszkola może zostać osoba, która posiada wykształcenie wyższe pedagogiczne o specjalności edukacja przedszkolna, niezależnie od płci, chociaż na dzień dzisiejszy zawód ten jest głęboko sfeminizowany. Obecnie powstają nowe kierunki w szkolnictwie wyższym, które łączą edukację przedszkolną z wczesnoszkolną. Typowe szkoły, przygotowujące do zawodu nauczyciela przedszkola to np.: Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, Akademia Bydgoska im. Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Częstochowie, Akademia Świętokrzyska w Kielcach, Akademia Pedagogiczna w Krakowie, Akademia Podlaska w Siedlcach, Pomorska Akademia w Słupsku, Uniwersytet Warszawski w Warszawie.

### **Możliwości awansu w hierarchii zawodowej**

Nauczyciel przedszkola rozpoczyna pracę na stanowisku nauczyciela stażysty. Po roku pracy może awansować na stanowisko nauczyciela kontraktowego. Dalszy etap awansu to stanowisko nauczyciela mianowanego a następnie dyplomowanego. Awans ten wiąże się z oceną dotychczasowej pracy nauczyciela i zdaniem egzaminu przed Komisją Egzaminacyjną. Nauczyciel przedszkola może ubiegać się o funkcję dyrektora przedszkola w drodze konkursu musi jednak posiadać 5-letni staż pracy w zawodzie w pełnym wymiarze godzin. Może również zostać doradcą metodycznym wychowania przedszkolnego lub wizytatorem w wydziale oświaty urzędu miasta lub gminy.

### **Możliwości podjęcia pracy przez dorosłych**

Nauczycielem przedszkola może być każda kochająca dzieci osoba niezależnie od wieku, która posiada wykształcenie wyższe pedagogiczne. Najlepiej jednak gdy w zawodzie tym pracują ludzie do 50-55 lat sprawni pod względem fizycznym i umysłowym.

### **Możliwości zatrudnienia**

Zawód nauczyciela przedszkola jest zawodem bardzo często spotykanym w każdym mieście i na wsi. Nauczyciele przedszkolni są zatrudniani przez dyrektora placówki. Nauczyciel przedszkola może sam zorganizować przedszkole posiadając odpowiedni lokal, finanse oraz Statut Przedszkola zatwierdzony przez Kuratorium Oświaty. Liczba kandydatów do pracy w zawodzie większa niż liczba wolnych miejsc pracy. Dlatego też wielu wykształconych nauczycieli przedszkola nie podejmuje pracy w zawodzie.

### **Zawody pokrewne**

Nauczyciel nauczania początkowego, Nauczyciel w placówkach pozaszkolnych, Wychowawca w placówkach oświatowych, Wizytator, Doradca metodyczny wychowania przedszkolnego, Logopeda Opiekunka dziecięca

### **Polecana literatura**

J. Andrychowska-Biegacz, Gry i zabawy rozwijające dla dzieci młodszych, Wyd. Oświatowe FOSZE, Rzeszów 2000 D. Chauvel, A.M. Casanova, Podręcznik przedszkolanki, część I i II, Wyd. Cyklady 2000 D. Chauvel, V.Michel, Gry i zabawy w przedszkolu, Wyd. Cyklady 1999 H.Czerniawska, Program wychowania przedszkolnego dla dzieci 3-6-letnich, Oficyna Wyd. GRAF-Punkt, Warszawa 2002 F. Guillaumond, Nauka komunikowania się w grupie przedszkolnej, Wyd. Cyklady 2000 B. Niedźwiecka, Wakacje Kamy. Opowiadania i zabawy dla przedszkolaków, Wyd. Cyklady 2002 Wychowanie w przedszkolu, WSiP - miesięcznik J. Andrychowska-Biegacz, Gry i zabawy rozwijające dla dzieci młodszych, Wyd. Oświatowe FOSZE, Rzeszów 2000 D. Chauvel, A.M. Casanova, Podręcznik przedszkolanki, część I i II, Wyd. Cyklady 2000 D. Chauvel,

V.Michel, Gry i zabawy w przedszkolu, Wyd. Cyklady 1999 H.Czerniawska, Program wychowania przedszkolnego dla dzieci 3-6-letnich, Oficyna Wyd. GRAF-Punkt, Warszawa 2002 F. Guillaumond, Nauka komunikowania się w grupie przedszkolnej, Wyd. Cyklady 2000 B. Niedźwiecka, Wakacje Kamy. Opowiadania i zabawy dla przedszkolaków, Wyd. Cyklady 2002 Wychowanie w przedszkolu, WSiP - miesięcznik